

մի ամսով: Բացի դրանից, մի քանի ուրիշ լրագրներ նախագրողացում են ստացել:

— Առաջիկայ սեպտեմբերի 25-ին Պետերբուրգում բացվում է համառուսական այգեգործական ցուցահանդես:

— Համախոս «Նով. Օր.»-ին գրում են, որ այս օրերս հրդեհին գոհ է զնայել Մեխիր-Մահմուդը զինը: Առում են, որ այրուել է ամբողջ գիւղը, բացի մի տնից:

ՄԵՃ ԳՐՈՒՄ ԵՆ

Ս. ԼԶՄԻՆՍԿԻՑ.— Ժամանակի նախկին տեսուչ պ. Գ. Գոռոսնեանը, ինչպէս յայտնի է, Վեհափառ կաթողիկոսից տարեկան 1,250 ռ. կենսաթոշակ էր խնդրել: Այժմ իմանում ենք, որ նորին Վեհափառութիւնը չի յարգել պ. Գոռոսնեանի խնդրի:

— Գեղարքունիքի մարմանի օգնականը նորին մարտի, անցանկերը Բագու գրանցող ուսուցիչները, ինչպէս լուսւ ենք, որոշել են նորից ս. էջմիածին վերադառնալ ուսուցչական պաշտօնները շաբաթակալութեամբ: Ուսուցչական նախկին խումբը, չնչին բացառութեամբ, նորին է մնում:

ՆԻՇԱՆԻՆԻՍԿԻՑԻՑԻՑ.— Քաղաքիս անձանցիկը որ է հայ չի կարող տեղիս հայոց եկեղեցին օտարագրել եկեղեցիներէն զանազանել, որովհետեւ գաղթի խաչը փոխանակ, ըստ հայկականի, աւելցնելով արեւմտեւ նայելով՝ հարաւից հիւսիս է նայում: Բացի դրանից՝ խաչի ձեւն էլ հայկական խաչի ձեւն է: Տեղիս անձանցիկը մի հայ, հայոց եկեղեցին գտնելու համար, ստիպւած պիտի լինի ամբողջ օրերով ման գալ և ուսուցչութիւնը եկեղեցիները մտնել: Եկեղեցու ներսից էլ կարելի չէ իմանալ, որ հայ եկեղեցի է այն, եթէ ժամատացութիւն չեն անում: Եկեղեցու պատկերներն անձալով ու ձևով են նկարուած, ինչ ճաշակով ու ձևով որ ներկայումս են օտարագրել եկեղեցիներէն: Լուսուորի պատկերը չկայ ամենին: Ջարմանայի է իսկապէս, էլ ինչպէս է լինում, որ ամեն տարի տօնավաճառը բացուելիս Աստուծոյն քաղաքից և նորին թեմի գահագնի կողմից եկող հայ քահանայները չեն նկատում Լուսուորի պատկերի բացառութիւնը եկեղեցու:

Հայրը փառաւորուած՝ համբուրում է խելօք որդու ճակատից:

— Այ՛ տղա, այժմ կարող եմ հաստատու յուսով, որ իմ տղայս էլ «մարդկանց շարքում» կը լինի: Հիմա ասա, ինչ ես ուզում, որ քեզ պարգևես:

— Հայրիկ, ես ուզում եմ կալիքի մարդ լինել, ինչ պիտի անստուգելու խաղալ:

Տանտիկները նստած է սենեակում և պատուհանից փողոց է նայում:

— Աստղիկը հէնց այն է ասում, թէ այս ամառ մենք պիտի խորհուրդներ այստեղ և ամառանոց չպիտի գնանք, թէ չնայած մեր ամուսինների չիկին, նրանց զործերը Բալխանի գնացող զնացից էլ ծանր են գնում: Ե՛հ, նա ճանի է, բայց չի հասկանում, այ կրտսերի, թէ անց կը գնան: Ե՛հ, Խանումը գնայ, Մարիամը գնայ, բոլոր իմ ծանօթներս գրեւոր, միայն ես մնամ: Ինչպէս է՛: Յետոյ վերադառնան ու ստիպանաւորի աչքըս հանելու համար սկսին բրնձ տեսածները պատմել: Այ՛ ինչ կը պատմեն. ես անպատճառ պիտի գնամ և կը գնամ: Աստղիկն էլ կը գնայ, եթէ միայն իմ անձանքս կատարի: Բայց, ոտի ձայն եմ լսում, անպատճառ ամուսինս է:

Տեղից վեր է ցատկում և նստում բազկաթոռի վրայ:

— Օ՛հ... ան, սիրտս գնաց... գնաց... Ամուսինը ներս է վազում:

— Ի՛նչ է պատահել, ո՞վ գնաց... ո՞ր գնաց...

— Արեւ... սիրտս գնում է...

— Այլ, ինչ է պատահել:

և պէտք եղած հոգար չեն քաշում: Այդ տեսակ մի պատկեր, կարծում ենք, 50—60 բուրի արծէ շատ-շատ: Հոգարը իշխանութեան ուղարկութիւնն ենք հրաւիրում առանձնապէս այս հանգամանքի վրայ, մանաւանդ որ մեր եկեղեցիներում Քրիստոսի պատկերից անմիջապէս յետոյ ս. Լուսուորի պատկերն է երկրորդ տեղը բռնում: Քահանաներից մէկը պատասխանելով այս մտնին իրեն եղած հարցման, ասում էր, որ տեղացի ժողովուրդը չի գնում, իսկ Աստուծոյն կոնստանտնուլիս էլ այդպիսի մանր-մունր հարցերով չի զբաղում:

— Ամսիս 8-ին եկեղեցում պատարագ տեղի ունեցաւ: Չորս քահանայներից մէկը պատարագիչ էր, երկրորդն՝ սպասաւորում, երրորդը՝ երկու արեւացուների հետ դպրութիւն անում, իսկ չորրորդը, իւր տիրացուի հետ, հիւրանոցների սենեակներն օրհնում, ինչպէս ամեն տարի օրհնում և հասոյթը բաժանում են իրենց մէջ: Մի այլ տիրացու սարկաւազութիւն էր անում: Եկեղեցին լիքն էր շուշերի հայ վաճառականներով, որոնք աչքի էին ընկնում իրենց առատաձեւ նուէթեամբ: Ռուս ժամակոչը եկեղեցին տօնավաճառի հրապարակ էր դարձրել: Իսկ մոմ էր վառում, չէր թողնում, որ մոմը երկու թուղէ վառ մնայ: Այդ երեւոյթը բոլորի վրայ վատ տպաւորութիւն գործեց:

— Ինչպէս հաստատ աղբիւրներից իմացանք, մինչև ամսիս 7-ը ոստիկանութեան ներկայացրել են 2007 հրէս-յի անցագիր, որոնք եկել են տօնավաճառ՝ առևտուր անելու: Այդպիսի մի մօժ թիւ 67 մի տարի չի եղել, և հէնց այդ է պատճառը, որ բացի մանուֆակտուրից միւս բոլոր ապրանքները ոտի առել են ընկել: Ո՛ր փողոցով անցնում ես «մալիք»-ներ է, որ առաջը կտրում են. բաւական հմուտ վաճառական է հարկաւոր, որ նրանց ձեռքն ընկնելուց յետոյ առանց խաբարելու դուրս գայ:

ԼԶՄԻՆՍԿԻՑ.— Օգոստոսի 11-ին, Ժամ 7-ին, կէս օրից յետոյ, Թիֆլիսի պ. նահանգապետը, Գալսէթում կատարած ճանապարհորդութիւնից յետոյ, այցելեց նաև Լազուրի աւանը: Տեղիս գիւղական աստիճանութեան գլխաւոր պ. Կրիստիանի, իւր հետ

— Այ՛, չես կարող երեսկայել... Մի՛ միշտ հիւանդացել է: Այսօր տարայ անասնաբոյժի մօտ, ասաց որ քոս է ընկել, ան...

Ջանդամանը թէ քոս է ընկել, դուրս արա անից, թող կտրի:

Ե՛հ, Միմիչիս դուրս անեմ... դու գտնու ես... Այդպէս ես ինչ սիրում... (հեկեկում է):

— Այլ, քոս ես ի՛նչ անեմ (քրտնեղ սրբելով) քո մէկ շան համար դու տունը տակն ու վրայ ես անում:

— Օ՛, դու անխիղճ ես, դու ինչ չես սիրում, ես տեսնում եմ, որ դու ինչ ատում ես... Ե՛...

— Տէր իմ Աստուած: Ոչինչ չեմ հասկանում: Ի՛նչ կապ ունի իմ սէրը շան հիւանդանալու հետ: Տարբար բժշկի մօտ, թող լուսանին:

— Նա ասաց, թէ այստեղ գտնար կը լուսանայ, օգափութութիւն պիտի անել: (Մտաւ կծկով): Հասկանում եմ... Ուրեմն շան համար հազարների ծախս պիտի կրեմ:

— Դու էլի փողի մասին ես խօսում... տեսնում եմ, որ դու ինչ ատում ես, իմ մահն ես ուզում... Ե՛, եթէ ես առաջուց իմանայի... Դու գաղտնի ես, դժ... — Ջանդամանը ես: Ի սէր Աստուծոյ, աչքս մի բղավի, հարեանները կը լսեն...

— Թող լսեն, թող ամբողջ աշխարհն իմանայ, որ մի Պետիկոսի գնալու համար մարդը իւր կնոջն սպանում է... Օ՛, սիրտս... սիրտս... — (Մտածելով) Տեսնում եմ որ ճար

վերցրած չափաքանի գլխաւորին, ընդ առաջ գնաց 5 վերստաշափ հեռաւորութեան վրայ գտնուող Միխայիլովա կուշուած ուսաքնակ վիւղը, որտեղ պէտք է ընդունէր պ. նահանգապետին և ապա առաջնորդէր մինչև Լազուրի աւանը: Իսկ Լազուրի թէ հայ և թէ ռուս բնակիչները պատրաստուեցան նահանգապետին ընդունելու: Ռուսաց առաջին Սլաւոֆայի բնակիչները տեղիս գիւղականութեան աչքը առաջ, իրենց տանուտէրի հետ միասին, աղ ու հաց պատրաստեցին նահանգապետին մատուցանելու: Երբ երկուքսն էլ ինչ նահանգապետին առաջնորդող դրօշակակիր շափաւը երեսց, բոլոր բնակիչները կարգով կանգնեցին և սպասում էին նրա գալու: Նահանգապետը մօտեցաւ հաւաքուած ժողովրդին և հրամայելով կառքը կանգնեցնել՝ իջաւ միջից, որջուկնց հաւաքուած բազմութեան: Հասարակութեան կողմից աղ ու հաց մատուցին: Ապա՝ թէ բերանացի և թէ գրաւոր զանգատներ և իւրեք-բարեք մատուցին նրան: Ռուս բնակիչները գլխաւորապէս զանգատում էին հողի և ջրի սակաւութեան մասին, իսկ մի քանիսն էլ խնդրեցին ներկայացրին գիւղական աստիճանութեան խմբի մէջ մտնել ցանկացողների անունները հրամայեց Սլաւոֆի գաւառապետին, որին իւր հետ էր վերցրած, նշանակել անմիջապէս, իսկ ժողովրդին էլ խոստացաւ կատարել տալ նրանց պահանջները և յետոյ հեռացաւ նրանցից ու գնաց տեղիս գիւղական կառքը, ուր սպասում էին տեղիս գիւղականների զննապետն ու աստիճանաւորները: Նրանց որոշուելուց և մի քանի կարեւոր բաների մասին խօսելուց յետոյ՝ պ. նահանգապետը գրեթէ մի ժամ եւ մնաց Լազուրի և իրոյն ճանապարհ ընկած գէպի Միխայիլ ներքին Մաշիսի կողուած վերացող գիւղը գնալու: Ներկայ գտնուելու համար նորի գիւղի հասարակութեան նոր հիմնած հիւանդանոցի և գեղատան հանդիսուող բացման: Այստեղից պ. նահանգապետն այցելեց Սլաւոֆի քաղաքը և ապա վրացոց ս. Նունէ վանքը, որտեղից միկնեց Թիֆլիս:

— Ամսիս 10-ին դարձեալ անձրեւ եկաւ և զովայրէջք թէ բուռնակնութիւնը և թէ ժողովրդին:

չկայ: (Գնաց): Մի ամիս բաւական է: — Պետիկոսի գնալու... այդ:

— Ուրեմն ուրիշ տեղ էլ պիտի գնան: — Բժիշկն ասել է, որ Միմիչին Պետիկոսից յետոյ Կիսլուդոսկ պիտի տանել, ուրովհետեւ Պետիկոսի ջուրն ասանց Կիսլուդոսկի օդի նշանակութիւն չունի:

— Այ՛ կին, խղճաւ ինչ, արեւ պարտի տակ կորած եմ:

— Հա, հա, գիտեմ քո ֆոկլորները, հէնց որ բանը զալիս է փողի, իսկոյն պարտն ես մէջ անդ բերում: Պարտն ունեցող սեպհական կառքով չի պտտի:

— Տօ անխեղ, այնքան հոգեք են քանդել, բոլորն էլ ջուր են տալիս, հիմա եղած-չեղածը մի չոր գետին է, որը 10 հազարով եմ առել: Հիմա ակցիօնիերական ընկերութիւն եմ կազմել և հողը գնահատել 100 հազար: Եթէ ես խալիլի աչքին թող չփչեմ, ո՞վ ինչ կը փչի կը տալ, կամ անպայման կը հաւատայ և չի հետաքրքրուի, թէ մէկ գրեւոր տեսնեմ, մէջ տեղ գրած բանն ինչ արծէ:

— Ե՛, չէ, ինչ ուզում ես խաբէլ, քայքայ ես երկիսայ չեմ. ես վարդ կը գնամ մօտ մօտ և թող ամբողջ քաղաքն իմանայ, որ դու ինչ տնից պտուր արիր:

— Դէ լաւ, դէ լաւ, թող մի թիչ հանգրտանամ: 15 օր էլ Կիսլուդոսկ, ես կարծում եմ, բուռնակն է:

— Բժիշկը ասել է մի ամիս:

— Ես էլ եմ մի բան հասկանում, չէ՛ ճանաչելի ջրերի ռեցիտաց չգիտեմ. 2 բաժին Պետիկոսի և 1 բաժին Կիս-

Գ. ՊՈԼՍԻ ԷՆԵ ԹԵՐԹԵՐԻՑ

— Քանի մը շարաթ յառաջ ծանուցինք, թէ ուսանայ նպաստով նոր որոնող մը բանալ որոշուած է: Այս նոր որոնողը Հաջնի մէջ պիտի բացուի, և պիտի հոգացուի Մոսկուայի ազգայնոց նպաստով:

— Տ. Վահրիճ վրդ. այս անգամ այժմանական տեղեկագիր մը գրկած է ի պատրիարքարան՝ իր այցելութեան առթիւ Վանայ գիւղերը. դի տ. ներսէս որբազանի տնօրէնութեամբ, երկար պտոյտ մը կընէ Վանայ կուսակալութեան գիւղերը, նաև Այլմամարի թեմերուն մէջ, ժողովրդեան վիճակը մօտէն դիտելու և հոգեւոր պէտքերն իմանալու համար: Տ. ներսէս որբազանը գրած է ս. պատրիարքին, թէ մինչև որ ուրիշ վարդապետ մը իրեն չով չըլլայ, չի կրնար թողուլ, որ տ. Վահրիճ վրդ. Քիլ երթայ: Վարդապետն ինք ալ, գործին շատութիւնն ու ստիպողութիւնը նկարագրելով, նոյն եզրակացութեան կըլսուի: Թէ Գեղարքունի տ. Արսէն վրդ. մը, ժամանակ մը Արմաշ միայն ետքը, ճամբար հանուած էր գէպի իր ծննդավայր, քայքայ անխիղայ Լիմի և Կոտուցի նոր վանահայր տ. Յովսէփ կաթ. ին չով մնալու համար է՝ իրեն քարտուղար:

— Էրզրումէ կը գրեն. «Ճարտար մէջ, ի նպատակ վիճակիս տղաքատաց, Բասեն և Խուս գաւառակաց համար, Արդիւնայն դրկում 400 սովին, հիւպատոս մը. Մատէի և ամերիկեան միտքամը մը. Սալյալուրի կարգադրութեամբ և պատուելիներու ձեռնած կէս առ կէս բաշխուած է նոյն գաւառակաց հայ և հայ-բողոքական աղքատաց: Այս վերջիններս շատ օգնած են, բոլորով թէ Գեղարքունի ալ Յովսէփէսը միւս աշակերտներէն շատ կը սիրէր: Դարապիւրջի մեկնութիւն: Բողոքական պատուելիները հայ կարօտեցող համար դրկուած նպաստը 50% սովորով կուտան, արեւմտեւ մուսուլման աստիճանի յետոյ. ուրեմն միայն պատեւաններ չեն, որ հոգիներու փրկագին կը պահանջեն:

— Միտքամուրթ իւր Բասենի գաղտնի մէջ յանուն որոց զպրոց մը բացած է, որ 2 2½ տասնակ աշակերտ կայ, պրոպագանդայի համար:

— Էրզրումի ամերիկեան որբանոցներու

լուսողի: Այսինքն մի ամիս Պետիկոսի և 15 օր Կիսլուդոսկ: Բժիշկն անպատճառ սխալուել է:

— Կարող է պատահել, որ սխալուել է: Այ՛ միշտ այդպէս խօսիր, որ էլ ես անպայման սիրեմ քեզ: Յետոյ բժիշկն ասել է...

— Այ՛ նա շատ մեծ դալթ է արել...

— Յետոյ ասել է, թէ Միմիչին պիտի տանես Վրէմ, այնտեղ էլ խաղող ուտեցնես, որ հիւանդութիւնը բոլորովին կորչի:

— (Ամուսինը տեղից վեր է ցատկում) Եղ էլ նոր բան... Ջանք խաղող կուտի:

— Այ՛, կուտի:

— Ո՛չ, չի ուտի:

— Գուտի:

— Ե՛ ուտի:

— Այ՛, էի սկսեցիր իմ նկարդերս քաշայել: Քո նպատակն է ինչ գտնեցնել: Ոչ, էլ այստեղ ես ոչ մի բով չեմ մնալ, թող ինչ, ես գնում եմ:

— Տեղից վեր է ցատկում և շարժւում վայր է գնում, մէկ ոտը կոտրում. յետոյ լապտերը խփում է յատակին և փչում. լապտերին հետեւում են շարժանները և այլ կորտրատող իրեր: Ամուսինը գլուխը կորցրած ի գուր տեղն աշխատում է օգուտ թուղթ իրերը բռնել:

— Այ՛ կինիկ, ինչ ես անում, գտնու ես...

— Դու ինչ ուզում ես սպանել... առ քեզ... (ուզում է չարտել թանաքաւանք):

— Ներս է վազում Աստղիկը:

— Ինչ է պատահել, մայրիկ, սիրելի:

երկեսե հայ աշակերտները, հակառակ միտքամուրթի հանրածանօթ որոշման, կ'արդիւնէին կիր. և տօնական օրեր աղբ. եկեղեցի յաճախէին: Մը. Սալյալուրի այս արգելքն անգլ. հիւպատոսին կը վերագրէ: Առաջնորդարանի կողմէն բողոքուած է նահանգիս արդարապետով կուսակալ Ռուֆ փաշային, որ պահանջած է զոհացում տալ:

— Կանդիկէ տ. Մանուէլ քհնյ. Կրեւի մը աղային եկեղեցիին և կալուածներուն նորոգութեան կարօտ խըզճայի վիճակը նկարագրած ըլլալով, կը խնդրէ թէ այս օրերս պատրիարքարանն զուտ մը պիտի դրկուի անմիջական պէտքերուն համար:

— Ֆէնէրի պատրիարքարանին կրօնաթերթը՝ Էկկլիասիոսիկի Ալիտիւս յառաջիկայ շարթու կըսկի հրատարակել յունարէն թարգմանութիւնը հայ. եկեղեցւոյ Տօնացոյցին, զոր մը ս. պատրիարքը յատկապէս պատրաստած էր՝ յունաց ս. պատրիարքին խնդրանքով: Հարկ չկայ բսկու, թէ թարգմանիչն է հայագէտ Դիմիտրիոս Էֆ. Չալսկիէն, որ միևնույն ժամանակ ձեռնարկած է սպագրիտու երկու քոյր Եկեղեցիներուն մատուցելուն խորհուրդը, յունարէն և հայերէն, առաջինն Ալիտիւսի տպարանէն և երկրորդը՝ Պրոպագանդայի տպարանէն, զորս պիտի միացնէ անանձին տեսարակի մը մէջ տ. Օրմանեան և տ. Կոստանդինոս ս. պատրիարքներուն կողմէ այս առթիւ՝ իրեն ուղղուած օրհնութեան գրեթովը մէկտեղ:

— Պարզիկ աղբ. մատրան հոգալորձութիւնը եպիսկոպոսական արծաթեայ գեղեցիկ գաւազան մը ընծայել է Եւրոպայի հայ գաղթականութեան հոգեւոր հովիւ տ. Գեղարք. եպիսկոպոս Իսիդորանի: Նոյնպէս, ս. Հայրապետը ձեռք մը եպիսկոպոսական ծանրազնի գեղատեսիլ արծաթեայ սրբանիւթը և բարեւոյ պաշտօնաւարութիւնը:

— Պարզիկեան (Ամերիկայ) հայ գաղթականութեան քարոզիչ Վաղինակ վրդ. Սիւսկեան վախճանի է: Հանգուցեալը 42 տարեկան էր և քարոզական պաշտօններ վարած էր մայրաքաղաքի մէջ և Բուրզաքի:

— Հոգիս, ինչ տանջում են, ինչ ուզում են գտնեցնել (հեկեկում է):

— Դու ես ուզում ինչ գտնեցնել, թէ՛ ես քեզ, զոտում է ամուսինը և դառնում է աղէկան: Դու դատիր: Մայրը ասում է, թէ չունը խաղող կուտի, դրա համար Ղրիմ պիտի գնալ:

— Ի հարկէ կուտի, հայրիկ:

— Տեսնում ես, որ ես ճամբար եմ, աղաղակում է կինը մարդու վրայ: Ուրեմն համաձայն ես: (Վերցնում է ջրամանը որ չարտի):

— Վայ իմ գլխին... Համաձայն եմ, համաձայն եմ, թողէք ինչ հանդիսու Օ՛ ամուսնական գոթիք, հաւաքում է ամուսինը և դուրս վազում:

— Մայրը դառնում է աղէկան:

— Տեսնաւ բանն ինչպէս են չինում: Հա, հա, հա: Տեսնաւ որբան հեշտ է:

— Իսկապէս: Հիմա մնում է, որ ես էլ «իմին» լսալուսն:

— Դու ինչ օգնեցիր, ես էլ քեզ կօչնեմ:

— Դէ, ոտ ույժմա ցանաւթ ինչ. մի ժամուց յետոյ կը գա:

— Մի երկու օրից յետոյ անայ նաւահանգստում երկու պարոն քաջամբ դէմքով կանգնած, իսկ չողհանում, որը կամաց կամաց հեռանում էր, երկու կին՝ երկնային ժպիտներն երեսներին: Չախ ձեռքով նրանք սեղմել էին կուրծքներին մի-մի շուն, իսկ աջ ձեռքով թաշկինակով «միտա բարեւ» էին ուղարկում:

Կոմս Գլխա Ջլ

Հնէլլոբրի նամուկի կեղծիրը բացուեց
բոլորին պատահական կերպով: Գնդա-
տ Հնէլլոբրին խեղապէս պէտք է ու-
սնէին Գ. պալմանական տառով:
պէս էլ անտանում էին Ռոմէն, Կա-
պուս, Բեռնար, Գալի, Գալի, Գալի:

ստույգ աւարտական դեպքանստան դի-
նոտրական կցորդ Չնէյդիքի անունը: Նա
կամենում էր այդպիսով ստիպել Չնէյդի-
քին, որ պաշտօնական հրապարակ կընի,
և նրա ծրագիրը, ինչպէս յայտնի է, աշո-
ղուեց: Վերջապէս ասում են, որ դեպ-
քան Չնէյդիքը մեկնում է Պարսից մայր
Կիւիւնէին միւսամարտի հրաւիրելու:

ԿՐԵՏԷ.—«Temps»-ի տակով, ալ-
քայալն Գէորգն այժմ գրադուած է Թիւր-
քիայում ապրող կամայետեղ ճանապար-
հորդող կրեւոյանի պաշտպանութեան
խնդրով: Գործը վերաբերում է այն բա-
նին, որ այդ պաշտպանութիւնը յանձնուի
չորս պետութիւնների հիւպատոսներին:
Արտասահմանում ապրող կամ Կրեւտի
սահմաններից դուրս ճանապարհորդող
կրեւոյանիները ազգայնութեան խնդիրը
նշանակաւ բանակցութիւնների առարկայ
է դարձած: Լուրջկայով, կրեւոյանիները
պէտք է գտնուին Թիւրք ներկայացու-
ցիչների իրաւասութեան տակ, քանի որ
Կրեւտն հարկատու է միւսում սուլթանին:
Բայց ի նկատի ունենալով, որ Դուռը
չի կամենում ճանաչել նոր դրոշմը
Կրեւտում և նոր իսկ արքայազն Գէոր-
գին չորս պետութիւնների բարձրագոյն
կոմիտար չի ճանաչում, այդ պատճառով
արքայազնը ցանկութիւն է յայտնում,
որ կրեւոյանիները իւր հպատակ ճանա-
չուին, և այս դէպքում կրեւոյանիների
պաշտպանութիւնն արտասահմանում
յանձնուի յոյն ներկայացուցիչներին:

ԽԱՆՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆԵԿԴՈՏ ԷԻԻՍՍՈՆԻ ՄԵՍԻՆ

Ներքապան լրագրողներից մէկը,
«Voss. Zeit.»-ի տակով, ամեն կերպ
աշխատում էր տեսնելու իրեն ունենալ
էդիտորի հետ Լուրերի կողմ, բայց է-
դիտորը չէր համաձայնում նրան ըն-
դունել: Վերջապէս, զինելով լրագրողի
թխանձանքներին, հոշակաւոր հնարա-
գլան ընդունեց նրան, և նրանց միջև
տեղի ունեցաւ հետեւեալ խօսակցու-
թիւնը:

Էդիտոր.— Պարոն, ինչ էք կամե-
նում ինձին: Ե՛ք որ ես պատուիրել էի
ձեզ աշխատել, որ խիտ գրադուած եմ
և ոչ ոքի չեմ ընդունում:

Լրագրող.— Խնդրում եմ ներքե,
բայց ես եկել եմ Ներքապանից, նորից
պիտի վերադառնամ և կըլամենայի որ
և է բան գրել իմ լրագրի մէջ հոշա-
կաւոր էդիտորի մասին:

Էդիտոր.— Ուրեմն ասացէք շուտով,
ինչ կըլամենայի իմանալ:

Լրագրող.— Միայն երկու բան: Ո՛ր
էք ձեր առաջին և որն է ձեր վերջին
գիւրքը:

Էդիտոր.— Ուրեմն լսեցէ: Մի ան-
գամ լրագրի մէջ կարդացի, թէ մի
բանկիրի, միտորը Բրասելէյի, գրասե-
նական գործը գիշերով կտարել են
երկաթի պահարանը և եղած-չեղածը
տարել: Ե՛կեց ալ ժամանակ ես ետն-
դով պարապում էի երկրորդականութեամբ
փորձել կատարելով և խօսելով գնացի
Բրասելէյի մօտ: Դուռը բաց այնց ծա-
ռան և հարցրեց, թէ ո՞ւմ եմ կամե-
նում: Ասացի, որ ուզում եմ տեսնել
միտորը Բրասելէյին:

— Նրան չի կարելի տեսնել, նա խիտ
յուզուած է այս գիշերուայ գողութիւնից:
— Ասացէք, որ ես հէնց այդ բանի
համար էլ եկել եմ:

— Ծառան գնաց և վերադառնալով
խնդրեց, որ մտնեմ: Միտորը Բրասելէյի
մօտ յետոյ էր բացուցի վրայ: Ինձ
որ տեսաւ, բղաւեց:

— Ի՞նչ էք կամենում:

— Միտորը Բրասելէյ, այս գիշեր ձեզ
կողոպտել են:

— Հա, ինչ է որ. գողերին ճանաչում
էք:

— Ոչ, բայց ես մի գործի եմ հնարել,
որի շնորհիւ երկրորդ անգամ չեն կա-
րող ձեր փողերը գողանալ:

— Դիմում: Ո՞րքանով կըծախէք ձեր
այդ գործի: Ես ուրախութեամբ 10,000
դոլար կըտամ:

— Այդ գնով ես չեմ կարող ծախել
իմ գիւրքը:

— Տապա ի՞նչ էք կամենում:

— Ձեր միակ աղէկալ ձեռքը:

— Անխի՛՛՛՛: Ըստ լուս, ես ամերիկա-
յի եմ, եթէ ձեր գիտն իսկապէս լու-
րան է, աղէկա կնութեան կրտամ ձեզ,
բայց, ի հարկէ, եթէ նա համաձայնի:

— Բարի, — ասացի ես. — այս երեկոյ

կըզամ և ձեր ներկայութեամբ գործիք
կըլարմարեցնեմ ձեր դրամարկին:
Երեկոյան գործիքը յարմարեցնելուց
յետոյ՝ ասացի:

— Այժմ դուք գիշերը կարող էք գալ
և փորձել պահարանը բանալու:
Հետեւալ օրը նորից գնացի. ծառան
ինձ ասաց, որ միտորը Բրասելէյը հի-
ւանդ է, բայց հրամայեց ինձ ընդունել:

— Միտորը Բրասելէյ, դուք այսօր ե-
ղել էք դրամարկի մօտ:

— Այո:

— Նրբ ուզում էիք բանալ, հարուած
ստացաք, և այդ հորուածը չձեցրեց
ձեզ, որի պատճառով և այժմ պառկած
էք անկողնում:

— Այո: Զեր գիտեմ հիւանդի բան է:
Լրագրող.— Եւ դուք ամուսնացաք
նրա աղջկայ հետ:

Էդիտոր.— Ի հարկէ: Տեսնում էք,
սա իմ առաջին գիւրքն էր:

Լրագրող.— Բաւա: Իսկ վերջին
գիւրքը:

Էդիտոր.— Վերջին գիւրքն էլ... իմ
այս պատմութիւնն է:

ՀԵՌԱԳՐՆԵՐ

ՌԵՆՆ, 16 օգոստոսի. Նիստը բա-
ցուեց 6 ժ. 40 ր.: Դահլիճը լիքն է:
Պարագծաւոր շարունակում է իւր
ցուցմունքը. քայլ առ քայլ նա աշխա-
տում է շալջախել Բերալիօնի բոլոր
պատճառարանութիւնները և ալ եղա-
կացութեանն է գալիս, որ բոլորըն
չէր կարող ներուած լինել:

Ինժեներ Բերալը յայտնեց շարունակ
է Բերալիօնի սխտանքը:

Էքսպերտ Տէյսոնիքը յայտարարում
է, որ այժմ էլ բոլորովին նոյն կարծիքն
ունի, ինչ որ յայտնել էր 1894 թ. իւր
զեկուցադրել մէջ: Ի վերջոյ նա ասում է,
որ բոլորըն ձեռագրելը նոյնն է, ինչ որ
Դրաֆուտի ձեռքից առած և համեմա-
տուած դոկումենտների ձեռագիրը:

Տէյսոնիքին ներկայացուած է Դրա-
ֆուտի թիւադրութեամբ գրած գողու-
մանի պատճէնը, որը բոլորընի ար-
տագրութիւնն է: Տէյսոնիքին ասում է,
թէ երբ օր է հարկաւոր այդ պատճէն
իսկականի հետ համեմատելու համար:
Դրաֆուտն ընդգիծաբոսում է Տէյսոն-
իքին նկատողութիւններին: Էքսպերտը
շարունակում է խօսել և յայտարարում
է, թէ բոլորընի հոգինակն աշխատելի
է փոխելու իւր ձեռագիրը, բայց ընու-
թիւնը յաղթել է:

Արիւտարիւս Զարաւէն ասում է, որ
երբ 1894 թ. բոլորընի Դրաֆուտին էր
վերադրել, այն ժամանակ ինքը մոլո-
րուած էր ձեռագրերի նմանութիւնից,
բայց հետեւեալ հրատարակուած նա-
նակները, հանրու խաղաղութեան ե-
րան գալը, վճարվելը աստանի կատա-
րած քննութիւնը և հետեւեալ խոս-
տովանսին ու պայմանիցին իրեն, որ
ինքը սխալուել է: Եւ ինչի համար,
առկացրեց նա, — մեծ թիւթիկիւն է,
որ ես կարող եմ յայտարարել, թէ բո-
լորընի հոգինակը ոչ թէ Դրաֆուտը,
այլ հետեւեալին է:

Էքսպերտ Պեյսոնիքն անդում է, ինչ-
պէս և 1894 թ., թէ բոլորընի ձեռա-
գիրը նման է Դրաֆուտի ձեռագրին:

Կուարը, որն Էքսպերտ էր 1897 թ.
հետեւեալ գործի վերաբերմամբ, աս-
ում է, թէ պատրաստ է իւր գլուխը
կտելու առաւ, եթէ բոլորընի հետեւ-
եալին լինի գրած: Դրաֆուտի վերա-
բերմամբ նա հրաժարում է որեւէ բան
ասել, որովհետեւ երբեք չի ուսումնասի-
րել նրա ձեռագիրը: Նա առկացնում է,
որ բոլորընի մէջ չորս թէ հինգ բառ
նկարուած են հետեւեալ ձեռագրից:

Էքսպերտ Վերինարը նմանապէս պն-
դում է, թէ բոլորընի հետեւեալին չի
գրել, թէ հետեւեալին ինքն է ասել,
որ բոլորընի իւր ձեռքի արդիւնքն է:

Կառլէրի պահանջմամբ. դատարանի
նախագահը վճարում է մի յանձնաժողով
ուղարկել գիւ-Պատի դր. Վլամին հար-
ցուփորձի ենթարկելու:

Նիստը փակուած է 11 ժ. 30 ր. ա-

ռանց միջնադէպերի:

ՊԵՐԻՉ.— Կատարութիւնն գրա-
դուած է բարձրագոյն դատարան գու-
մարելու խնդրով, որ պիտի քննի վեր-
ջերս ձեռագրութեան գործը, որոնք
մեղադրում են պետութեան դէմ դա-
ւադրութիւն սարքելուն համար: Դատա-
րան գումարելուն վերաբերեալ հրամանը
կըտարագրուի միւստորների խորհրդի
մերձակայ նիստերից մէկում:

ՊԵՐԻՉ, 17 օգոստոսի.— Բարձրագոյն
դատարան գումարելու համար դեռ ես
ժամանակ չի նշանակուած, բայց յամ-
նայն դէպս գումարումը շուտով կըլինի:
Լուում է, որ սենատը կըլուծարուի ա-

ւաղիկայ շարժի սկզբում:

ՎԵՆ.— Դատարանի հետ կապ
ունի մի խաղաղութիւն, որ կատա-
րուեց Պարիզի հակահրեշտեան երկա-
տարութեան նախագահ Դիւրիւի մօտ:

Դրաւում են շատ դոկումենտներ, ո-
րոնք, ինչպէս լուում է, խիտ կարե-
ւորութիւն ունին:

ՎԵՆ.— Սանտ-Նազարում յեղա-
փոխութիւն սկսուեց: Ապառաժները
շարքերին դնելու Պեդրոյին: Խի-
մենեալ Կառլէրիին, բոս երեւոյթին,
ապահովում է:

ՊԵՐԻՉ.— Կոմիտարը խուզարկութիւն
կատարեց «Eclair» լրագրի խմբագիր
Սորաթիէի բնակարանում. որովհետեւ
Սորաթիէին բացակայ է, այդ պատճա-
ռով կոմիտարը կնքեց նրա բնակարանը
և ապա գնաց «Eclair»-ի աշխատակից
Մոնտորելի բնակարանը, որը ներկայը ու-

պէին գտնուում Լ. Ռեննում. որս բնակարա-
նը ևս կնքուած է, ինչպէս «այդ կանայն
Դ.» գոկումենտին վերաբերեալ յօդուածի
հղիակի բնակարանը: «Eclair»-ի խմբա-
գրատարը խուզարկութիւն է կատա-
րուած, բայց անհետեւեալ: Սորաթիէին
վաղը կանչուած է դատական քննիչ
Ժոսէի մօտ:

Դրաթիւնը Զարրոյ փողոցում չի
փոխուել:

«ՆՈՐ-ԴԱՐ»-Ի ՊՏԵՍՈՒՆԵՐԵՐ

Թիֆլիս, պ. Գարբիէ Մունդուկեան-
ցին.— Ձեր անունով նամակ է ստա-
ցուած խմբագրութեան մէջ: Հաճեցէք
մարդ զրկել ստանալու:

Խմբագիր Գրատարակիչ

ՍՊԵՐԴԱՐ ՍՊԵՐԴԱՐԵՆ

ՏԵՂԵՎԱՅՈՒ

ԿԱՆԵՆՆՑ ՀԻՒՆԵԳՆՈՑ

ԵՆԴՈՐԵՐԵՆԵ ՀԻՒՆԵՐԵՆՈՑ

(Սուրբ, Սարգիս փողոց, № 64)

(սեպտեմբեր 1-ին)

Հետադարձ № 130

Երթիկի հիւանդների ընդհանուր ըն-
դունութիւն երկուշաբթի, չորեքշաբ-
թի և ուրաթի օրերը՝ ժամ 2-4-ը ցե-
րելը. վճարը հիւանդների կտրու-
թեան համեմատ, ամսանոր ընդունելու-
թիւն ամսանոյ օր՝ ժամը 8-10 առա-
ւօտեան—վճարը 2 ր.: Գիշերօթիկ հի-
ւանդներ և ծննդաբեր կանայք ընդուն-
ւում են գիշերուայ և օրուայ ամեն ժա-
մանակ, բայց այդ մասին առաջուց տե-
ղիկութիւն պիտի արուի: Վճարը որոշ-
ւում է ըստ դատարկութեան: Զուգարները
ձրի են: Գիշերի կողի թափում
մասին ընդունողները վճարում են 1
ր. 50 կ. մինչև 8 ր. մի օրու գիշերուայ
հաւա. Ծննդաբեր կանայն բաժնի-
մունքը մանդիները—1 ր. մինչև 5 ր.
մի օրու գիշերուայ համար: Երկուշաբթի
ապառուի 10 ր. մինչև 50 ր.: Անդա-
մատ համարութիւն ըստ համաձայնու-
թեան ժամանակ ձրի: Զուգարների հա-
մար 1-ական մահաճակով է դրուած խա-
րանիք բաժանուելու, որ տեղաւոր-
ւում են նրանք տեղի և նրա պ. պ.
ընդունելի առարկութեամբ ձրի:

Հիւանդանոցի տէր և տեսուչ՝

Մ. ՄԿՏԵՆ

ԱՆԴՐՈՒՄԵՆԵՆ ԵՐԿՐՈՒՄԻ

Մարդատար № 1 գնացքը Բազումից
Թիֆլիս մեկնում է ցեր. 4 ժ. 15 ր.,
հասնում Թիֆլիս առ. 8 ժ. 40 ր.,
Թիֆլիսից Բազում մեկնում է առ.
9 ժ. 10 ր., հասնում Բաթումիւր. 8 ժ.
32 ր.:

Մարդատար № 3 գնացքը Բազումից
Թիֆլիս մեկնում է ցեր. 12 ժ. 20 ր.,
Թիֆլիս հասնում է եր. 6 ժ. 38 ր.,
Թիֆլիսից Բաթում մեկնում է եր.
7 ժ. 37 ր., հասնում է Բաթում առ.
8 ժ. 12 ր.:

Մարդատար № 2 գնացքը Բաթումից
Թիֆլիս մեկնում է առ. 9 ժ. 15 ր.,
Թիֆլիս հասնում է եր. 8 ժ. 53 ր.
Թիֆլիսից Բազում մեկնում է եր. 9 ժ.
23 ր., Բազում հասնում է ցեր. 11 ժ.
40 ր.:

Գոտային № 4 գնացքը Բաթումից
Թիֆլիս մեկնում է եր. 9 ժ. 05 ր.,
Թիֆլիս հասնում է առ. 9 ժ. 45 ր.,
Թիֆլիսից Բազում մեկնում է առ. 11 ժ.
32 ր., Բազում հասնում է առ. 6 ժ.
15 ր.:

ԱՄԵՐԻԿԱՆՍԵՆ ԳՆԵՏԻՆԵՐ
№ 5 գնացքը Թիֆլիսից Բորժոս
մեկնում է ցեր. 2 ժ. 40 ր., Բորժոս
հասնում է եր. 7 ժ. 35 ր.:

№ 6 գնացքը Բորժոսից Թիֆլիս
մեկնում է ցեր. 2 ժ., Թիֆլիս հասնում
է առ. 7 ժ. 35 ր.:

№ 7 գնացքը Թիֆլիսից Գորի մեկ-
նում է առ. 10 ժ. 15 ր., Գորի հա-
սնում է ցեր. 12 ժ. 46 ր.:

№ 8 գնացքը Գորից Թիֆլիս մեկ-
նում է եր. 7 ժ. 40 ր., Թիֆլիս հա-
սնում է եր. 10 ժ. 02 ր.:

№ 15 գնացքը Թիֆլիսից Մցխէթ
մեկնում է առ. 8 ժ. 10 ր., Մցխէթ
հասնում է առ. 8 ժ. 55 ր.:

№ 16 գնացքը Մցխէթից Թիֆլիս
մեկնում է առ. 10 ժ. 08 ր., Թիֆլիս
հասնում է առ. 10 ժ. 55 ր.:

№ 17 գնացքը Թիֆլիսից Մցխէթ
մեկնում է եր. 5 ժ. 15 ր., Մցխէթ
հասնում է եր. 5 ժ. 56 ր.:

№ 18 գնացքը Մցխէթից Թիֆլիս
մեկնում է եր. 6 ժ. 53 ր., Թիֆլիս
հասնում է եր. 7 ժ. 32 ր.:

Ծանօթ. Ամարանդային № 17 և 18
գնացքները երթեկում են տօների նա-
խորդ և տօն օրերը, իսկ № 15 և 16
գնացքները տօն և տօներին հետող օ-
րերը:

ԲԱԶՄԱ-ՎԻԵՐԵՆ ԶԵՆԱՊԵՐԶ
(մայիսի 1-ից մինչև նոյեմբերի 1-ը)
Թիֆլիսից մեկնում են

Հինգ տեղ ունեցող կարեւորներ. ա-

ռաջինը. առ 7 ժ. գիշերում է Մի-
թում, Վլադիկաւաղ հասնում է հե-
տեւալ օրը եր. 7 ժ. 20 ր., երկրորդը
— առ. 9 ժ., գիշերում է Փասանաւում,
Վլադիկաւաղ հասնում է հետեւալ օրը
եր. 9 ժ. 20 ր.:

Վեց տեղ ունեցող օմնիքումներ
առանց գիշերելու. առաջինը — ցեր.
ժ., Վլադիկաւաղ հասնում է հետեւ
օրը ցեր. 3 ժ. 25 ր., երկրորդը — եր.
7 ժ. Վլադիկաւաղ հասնում է հետեւ
օրը եր. 9 ժ. 50 ր.:

Լինէլկա, առանց գիշերելու, ցեր.
3 ժ., հասնում է Վլադիկաւաղ հետեւ
ալ օրը եր. 6 ժ. 20 ր.:

ՎԼԱԴԻԿԱՎԱՅԻՆ ՄԵՆՈՒՄ ՆԵՆ
Հինգ տեղ ունեցող կարեւորներ
առաջինը. առ. 7 ժ. գիշերում է Մի-
թում, Թիֆլիս հասնում է հետեւալ օրը
եր. 6 ժ. 30 ր., երկրորդը առ. 9 ժ.

գիշերում է Գուգարում, հասնում
Թիֆլիս հետեւալ օրը եր. 7 ժ. 55 ր.
Վեց տեղ ունեցող օմնիքումներ
առանց գիշերելու. առաջինը առ. 11 ժ.
Թիֆլիս հասնում է հետեւալ օրը ցեր.
1 ժ. 20 ր., երկրորդը եր. 8 ժ., հա-
սնում է Թիֆլիս հետեւալ օրը եր. 10 ժ.
15 ր.:

Լինէլկա, առանց գիշերելու, — ցեր.
3 ժ., հասնում է Թիֆլիս հետեւալ օրը
եր. 6 ժ. 10 ր.:

ԲԻԺԻՂ Գ. Ս. ՀԵՐՅԻՅԻՅԻ

Թիֆլիս, Մարգարիտայա, 5
մասնագէտ կաշու, վննիւրական, սիֆիլի-
տական և միզուկի գործարանների հի-
անդութիւնների (եկտրալիստութեամբ
վերադարձաւ դէպի արտասահման կա-
տարած գիտական ուղեորութիւնից
վերադարձեց հիւանդների ընդունելու
թիւն ամեն օր առ. ժ. 9 11 և եր.
ժ. 5 8.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԿՈՆՏԵՆԵՆ ՅԱՅՏԻՆ

ՊՐՈՎԱՆՍԿԱ ԶԵՐ

(Սր